

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben bárhöz hozzá:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéves
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
vagy megőrséére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Fizetett ellenség.

Van Magyarországnak egy melléktartomány, hódított része, hivatalosan úgy nevezett társországa, a hol a magyar nem lehet magyar.

Horvát-Szlavonország az a terület, a hol magyar zászló, a magyar cimere tilos. A kétféle sasnak, fekete-sárga lobogónak nagy ott a becsülete; a német szót is szeretik, hiszen mikor magyarokkal tárgyalnak, mindig a német nyelvet használják. Maga a horvát autonómiát oly szerencsétlenül megcsinált 1868 évi XXX. törvénycikk is a kedves horvát testvérek kedvéért eredetileg németül szövegeztetett meg, látszik is rajta! Kedves ott a cseh, a muszka, a szerb, a szlovén, szóval mindenféle náció, csak éppen a magyart üldözik, gyűlölik, nyomorítják, mert az a terület kiegészítő része a hatalmára oly büszke magyar államnak.

A szabadságharc óta körülbelül úgy tekinthetünk a Dráván túlra, mint idegen területre. 1868-ban valami kiegyezés-félt próbálták összeütni sebtében, hogy a Jelasics kiporolt vitézeinek hősi megszabadása jogcímén tőlünk elszakított tartományt visszakapcsolják; laza törvény volt, laza lett a kapocs is, melyet létesített, azóta pedig csak tágitottunk rajta.

1868. óta lett horvát a VII. honvédkerület vezényleti és szolgálati nyelve, azóta szentesítették a »magyar-horvát állampolgárság« kifejezést és iktatták magyar törvénybe az utlevelek horvát nyelvét, sőt azóta lett a polgári házassági törvény jóvoltából a Dráván túli vidék házasságjogi szempontból épp olyan külföld ránk nézve, mint akár Paraguay, vagy Afganisztan.

A horvátok politikája velünk szemben a vakmerő zászlóé, a ki nem ismer hátrált a követelőzésben; a magyarok politikája a horvátokkal szemben a poltron papucshős, a ki fejére hagyja nőni házastárs Xantippjét, csak békesség legyen.

Hát hiszen van is békesség egy két évig, de micsoda áron!

A magyar költségvetésnek aránylag lesgzaporábban duzzadó része az, a mely a horvát beleigazgatási szükségletek címén dobja ki a magyar pénznek olvasatlan millióit. Sok fizetett eltenségről hallottunk és olvastunk már; de senki olyan gavalléros bőkezűséggel az ellenségeit nem fizeti, mint éppen Magyarországon. A horvát közigazgatás sokkal rosszabb, mint a Dráván innen, de drágább is. Próbáljon meg valaki a horvátországi bíróságok segélyével magyar kereskedő javára valamely követelést behaj-

tani, majd meglátja, milyen szép sumrát fog — ráfizetni. A horvát tanárok fizetése majdnem kétszerese annak, a mit magyar kollégáik kapnak; nyilván azért, mert magyargyűlöletet szítanak. A bännak is kiváltságos a helyzete: nálunk a közhivatalnok alól alaposan kirángatják a bankigazgatói székeket, a bán pedig akár a nap minden órájában más és más bankigazgatói székében működhetik teljes báni tekintéllyel saját zsebe javára. Odaát mindent elnézünk, minden ránk acsarkodó száját betömünk magyar bankokkal és sehol sem üldözik véreinket úgy, mint éppen a Dráva és az Adriai tenger közti magyar földön.

Valóságos szégyenletes komédia az, amit odaát a magyar iskolákkal csinálnak. Kétszáz ezer magyar lakik a Dráva jobbpartján s ezek részére csak elszórtan, itt-ott lehet magyar iskolát állítani. Természetesen nem a magyar államnak; a magyar állam hatalma megáll a Dráva partján s félszeg tehetetlenséggel néz át arra a területre, ahol otthon kellene lennie.

A Dráván túl csak a MÁV és a Julián egyesület állíthatnak magánjellegű iskolákat s míg a magyar anyaországban Újvidéken hatalmas szerb nyelvű főgimnázium virágzik, mi örülünk, ha a nyolc-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vasárnapról-vasárnapra.

Impressziók a nagygyűlésről.

Gyönyörű, ragyogó, hatalmas perspektívák kialakuló képe lebeg a szemem előtt. Visszazár lelkem oda, az ország szívébe, ahol millióképviselőtében ezrek és ezrek, megszámlálhatatlan hatalmas néptömeg bátor ereje olyan impozáns, olyan fényesen telemelő módon nyert kifejezést, hogy annak emlékére nem lehet elörölni soha, soha. Az a nap, azok a napok a munkának, az eszméinkért való küzdelemnek kiapadhatatlan erőforrásai lesznek mindig.

Akkora erő láttára le kell venni a kalapot mindenkinek, meg kell hajolni előtte annak is, aki nem akar. Ezt nem lehet tudomásul nem venni.

A sok sok nagyszerű esemény láncszűrű sorozatából most kettő markol különöserősebben a lelkembe.

Az egyiknek színhelye Szerb István gyö-

nyörű, kupolás bazilikája, a másiké pedig a Vigadó óriási díszes terme. Ma egy hete volt mind a kettő.

Az élő, a küzdő, a dolgozó, a harcos katolicizmus óriási bátor serege — nevezhetnők talán őket a katolicizmus, a kereszt testőreinek — mutatkozott be az országnak ismételtén.

Szíves örömmel konstatáltuk azt a meglepetést, hogy többen vagyunk, mint azt talán gondolni mertük volna.

Magasztos, fényes, felemelő volt az, amikor az ezernyi-ezer ember a Máriás zászlók élén imádságos lélekkel járult az örök Erő forrásához, hogy felmagasztosult és tisztult lélekkel, acélos akarat-energiával induljon a munkára.

Aki tanuja volt annak a két — merem mondani — történelmi jelentőségű eseménynek, aki látta az Ég felé forduló szemeket és kiolvasta a tekintetekből, az imára kúcsolt kezéből a bizva-bizóknak halkán suttyogó felszárnyaló mádságát a templomban — és aki részt vett a déutáni országos kongregációs diákyűlésen és ott látta a magyar kath. intelli-

gencia színe-javát, akik színültig megtöltötték a ragyogó nagytermet, melynek drapériás elnöki emelvénye felett ott tündöklött a — Kereszt, aki látta az arcokról letűkröző tüzes lelkesedést, meggyőződött róla, hogy itt nincs gyáva kishitűség, itt nem ismerik a félelmet, itt van Hit és Remény, bizalom és magabizás és minden szó a dacos, bátor erőnek a kitejezése volt, — annak a lelkéből el kell tünni a reménytelenségnek, annak a lelke előtt egy szebb jövő ragyogóan fényes szép perspektívája kell, hogy kialakuljon, ha jóbarát — ha pedig ellenség, akkor be kell látnia, el kell ismernie, hogy egyszerre, hirtelen, váratlanul olyan ellentéttel találta magát szembe, amely nem tér ki a kibívás elől, amely nem fél a küzdelemtől, amely meg akarja és meg tudja védeni a maga igazát.

Az izzó, tüzes meleg hangulatból kiérzett a nagy, erős, hatalmas, tettekész energia.

Ismétlem, gyönyörű perspektívák kialakuló képe lebeg a lelkem előtt. Ugy tetszik nekem, hogy ez a nagygyűlés az előbbieknél is hatalmasabb energiák forrása lett, hogy ennek nyomán és ebből táplálkozva nagyszerű kultur-

KAJÁRI ÖDÖN

ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALATA
Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46.

HELYI ÉS VIDEKI TELEFON
497.

Készít villamos világítási és erőátviteli, valamint csengő és házi telefon berendezéseket. A legjobb minőségű Dr. JUSTH-féle Wolframlámpák 2 K 30 f-ért kaphatók.

horvát megyében magyar elemi iskolák tengődhetnek.

Tengődnek, küzdve szekaturával, boszszantásokkal, érelen tömegek vak gyűlöletével. Magyar véreink ezrei és ezrei hiába kérik újabb Julián-iskolák felállításának engedélyezését; a mostani horvát bán, kit pedig annyira védelmébe vett Khuen, bánsága ideje alatt egyetlen egy új magyar iskolát sem engedélyezett.

Miért is tenné, hiszen mi nagy bőkezűséggel, tele marokkal szórjuk így is a folyton szaporodó muliókat az egyre tárguló horvát zsebekbe.

Nálunk pedig nem akad még indítványozó sem a t. Házban, aki föl merné vetni a kérdést, hogy ugyan összedőlne-e a világ, ha egyszer mi is a sarkunkra állanánk és a horvátok kijózanodásáig egyszerűen megtagadnók a költségvetésben «Horvátország beligazgatási szükségletei» címén ellenségeinknek fizetett adót?

*

A Krudy-Sztojanovics affér vége.

Budapest, nov. 18.

(Saj. tud.) Krudy Gyula író és Sztojanovics kapitány az ismeretes afférból kifolyólag tegnap vívtak párbajt a Fodor-féle vívóteremben. A párbaj feltételei igen súlyosak voltak: lovassági karddal, végkimerülésig, bandage nélkül. A felek kétszer csaptak össze. Első összecsapásnál kölcsönös lapos vágást kaptak. A második összecsapás hevesebb volt. Krudy hevesen támadott és Sztojanovics bal szemöldöke mellett egy 3 centiméteres vágást kapott. Felek kibékültek.

munka indul meg és erősebb, bátrabb, határozottabb lépésekkel fog tovább haladni.

Megvédjük és előre visszük a modern magyar keresztény kultúrát.

La-Ly.

Fürdői epizód.

Írta: Dóra.

A »Viktória« penzióval szemben, mélyen benn a tengeren kilátási pontot készítettek, amelyhez két lazán egymáshoz erősített falócból építettek hidat. Az ujonnan érkezett fürdővendégek — főleg a hölgyek — nem nagyon merészkedtek reá. Alatta széles, habzó hullámokban zugott a tenger haragvó kedvében, néha változó színekben csillogva, puhán hullámzott, mint szép asszony bokái körül a sühogó színes selyemszoknya.

Teumann Gréte sem bizott a himbálódzó keskeny deszkaalkotmányban és amikor meglátta, mily messzire nyúlik a tengerbe, hirtelen megállt, úgy, hogy kísérlője, aki követte, sem folytathatta utját. Gréte oldalt hajló fejjel nézegette a veszélyes vállalkozás ciancait. Közben megérezni vélte mögötte álló kísérlőjének gunyos pillantásait. Pirulva kapta fel a fejét, szorosán fogta össze csipkés szoknyáját, úgy,

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 18.

Elnök Návay Lajos. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása, valamint az elnöki előterjesztések után felolvasatott az interpellációs könyv, amelybe nyolc interpelláció volt bejegyezve. Szluha Pált az állandó igazoló bizottság jelentése alapján az elnök végleg igazoltnak jelenti ki. Következett ezután a véderőről szóló javaslat tárgyalása.

Giesswein Sándor a néppárt nevében és megbízásából foglalkozik a javaslattal, s azt szociális szempontból bírálja. A meggyőződése, hogy ha szociális szempontból bírálja a javaslatot, ezzel a közjogi követelményeket kissebbiteni nem fogja. Az a véleménye, hogy a ki nem szereti nemzetét az nem szereti királyát sem. (Az elnöki széklet Beöthy Pál foglalja el.) Hogy ha mi a mai európai hadseregek szervezését nézzük, azt látjuk, hogy itt nem védelmi eszköznek akarják felhasználni a hadseregeket. Szerinte a nemzeti erőket kell gyűjteni, ez biztosíthatja legjobban a nemzet és a dinasztia érdekeit.

Csudálatosnak tartja, hogy akkor, amikor Hágában éppen most készülnek felavatni a béke palotát, akkor a nemzetek oly nagy arányu fegyverkezést folytatnak, hogy azt kell hinnie, hogy nem a békét akarják, hanem egymást szeretnék meggyilkolni. Konstatálja, hogy a mostani véderőjavaslat korántsem szolgálja úgy a hadsereg érdekét ahogy azt a honvédelmi miniszter ur multkorai beszédében hangoztatta. A véderőjavaslatához addig hozzá sem volna szabad nyúlni, ameddig a nemzet és a nép jogai nem érvényesítettek (igaz, ugyan balról.) A javaslatot nem fogadja el, ellenben az eddig benyújtott azon határozati javaslatokat, amelyek a választójog megvalósítását követelik, elfogadja s egyuttal határozati javaslatot nyújt be a tanítók, postások, bírák stb. fizetésének rendezéséről. (Eljenzés balról. A szónokot az egész ellenzék üdvözli.)

Karátson Lajos honvédelmi államtitkár

szólal el ezután, részletesen foglalkozva Giesswein Sándor beszédével.

Sümegei Vilmos, Kovács János és Lovászi Márton terjesztették elő interpellációjukat. Az ülés vége fél 2 órakor.

A Szent László társulat jubileuma.

Magyarország második katolikus intézménye az idegenbe szakadt véreink hazafias, vallásos és szociális gondolkodásával foglalkozó *Szent László társulat* működésének nevezetes határállomásához érkezett — *félszázados jubileumához*.

Nehéz idők küzdelmei hívták életre félszázaddal ezelőtt 1861-ben. Az abszolutizmus idején minden hazafias mozgalom a templomokba szorult. Meg volt bénítva a magyarságnak minden működése, a sajtó kezei cenzúrával voltak megkötve, egyleti és társadalmi élet nem létezett, zsandárok állták az utját minden legkisebb mozgólódásnak. Az ötvenes évek idején néhai Fogarassy váradi kanonok, később erdélyi püspök kezdeményezésére alakították meg a *Szent István társulatot*, a *jó és olcsó könyvkiadó társulatot*. 1861-ben pedig Lonovics és Zalka kezdeményezésére a *Szent László társulatot*. Legnagyobb hazánkiai Deák, Senyey, Majláth, Cziráky burgólkodtak bennük.

A *Szent László társulat* első sorban a bukovinai és romániai magyar katolikusok vallásos és hazafias támogatására alakult. Gondoskodott róla, hogy odaszakadt atyánkfiai megtarthassuk hitükben, anyanyelvük ismeretében és a magyar haza szeretetében. Papokat, tanítókat nevelt számukra, templomokat, iskolákat épített nekik.

Eleinte bizony szerény eszközök állottak a társulat rendelkezésére, de később szeretettel karolta fel a katolikus társadalom, újabban pedig sikerült az állam érdeklődését is felkel-

hogy apró fehér strandcipőbe bebujtatott lábai kiszabadultak és bátran masírozott előre.

— Látja, ez a helyes, csak bátran — mondta nevetve csengő hangon a színész. A cél megéri a tornászást . . .

Halk sikoly. A hid közepén hirtelenül nagyon heves mozgással himbálództak a deszkák. Gréte biztosra vette, hogy a kísérlője okozta e kellemetlen, nyugtalanító mozgás, hogy megfélemlítse; ezért lerázta karjáról a segítségére siető kezét és lassan folytatta utját.

A férfi nyilt, magasfoku intelligenciáról tanuskodó arca egy pillanatra elkomolyodott. Az egész fürdőközönségnek elkényeztetett kedvence volt. Szellemes, előkelő modoru férfi és melleleg hírneves művész. A legtorróbb női pillantásokkal és kedveskedésekkel szemben is megőrizte lovagias, kellemes szeretetreméltóságát, — de ezt soha tul nem lépte, — pompásan tenniszezett, uszott és evezett, megállta helyét a biliárd és a bakkasztalnál, amiét természetesen a férfiaknak sem volt ellen-szenves.

Gréte csak egy héttel ezelőtt érkezett oda egy öreg néni kísérlésében. Már első napon visszatetszőnek látta azt az általános elragadtatást, amellyel körülrajongták a művészt. Föltette magában, hogy a leghűvösebben távol tartja magától ezt az elkényeztetett fürdőbálványt.

De azért nem került. A kísérlét bár-mikor elfogadta. Megtúrta, mint ahogyan megtúrunk olyasmilt, ami mulattat bennünket és amit, ha ráuntunk, egyszerűen otthagynak.

A művész észrevette ezt, de nem bántódott meg. Reznignáltan félősen viselkedett Grétével szemben, mint egy kis diák és ez mulattatta, de ezzel még jobban magára haragította Grétét.

Baleset nélkül érkeztek a hid végére, amely sokkal erősebben volt megcsinálva, ott nyersfából készült padok is állottak.

Gréte rátámaszkodott a hid karfájára és engedte, hogy a friss tengeri tuvallat összeborzolja selymes haját. Milyen csodaszép itt minden, csak ne kellene mindenáron — bosszankodni. A tenger mélyen lélegzett és átlátszó, zö'd hullámai magasra csapódtak, — csak a parthoz verődve apadtak el csendesen. A délutáni nap aranyest hintett az örökkön mozgó, változó, végtelen víztükrökre . . .

— Oh, milyen csodaszép — sóhajtott elragadtatva Gréte és akaratlanul szívére tette a kezét.

Örömsugár szökött a férfi meleg érdeklődéssel rajta nyugvó szeméibe, de gyorsan alázatos közönyt parancsolt arcára, amikor Gréte ráemelte fátyolos szeméit. És Gréte gyerekesen heves mozdulattal fordult el tőle, még a lábával is dobantott. Haragra lobbantotta ez a

Jenny Jenő órás és ékszerész
Nagyvárad, Sz. János-u. 39 sz.

Ajánlja dúsán felszerelt raktárát zseb- és ingaórákban, valamint legújabb kivitelű ékszertárgyait, óra és ékszer javításokat a legjutányosabb árban pontosan eszközlők s valamint briliáns köveket és

tört aranyat napi árban becserelek és megveszem. Óra javításokért 1 évi kezességet vállalok. A helybeli és vidéki n. közönség szives pártfogását továbbra is kérem. Maradtam

tisztelettel

Jenny Jenő.

Lövenstein Zsigmond
Dr. Moskovics József
Markovits Sándor
Schwartz Antal
Weisz Lajos
Breider Armin
Hofbauer Pál
Huzella Gyula
Dr. Popper Akos
Ullmann Sándor
Weisz Mór

Póttagok: Balázs Márton, Kálmán Ferenc,
Kohn Adolf, Löwinger József, Némethy Mihály,
Vidor Manó, Spitzer Béla, Róth Henrik.

Az iparosok listája a következő:

Rendes tagok:

Cser János
Rendes Vilmos
Bodnár János (bádogos)
Stagl Kálmán
Moskovits Farkas
Zboray Gyula
Ungerleider Mór
Tátray Sándor
Lebovits Rudolf
Szabó Károly
Urán Mihály,
Sziládky Ernő
Weinberger Lajos
Hann Lajos
Szántó Dezső

Póttagok: Kálmán Ernő, Köblös Ferenc,
Spitzer Benjámín, ifj. Mózes Sándor, Madarász
Gyula, Ramminger István, Ujlaky István, Mol-
nár János.

A nagyvárad-i ipartestület felhívást bocsátott ki az iparosokhoz, amelyben felkéri őket, hogy minél tömegesebben vegyenek részt a választáson s szavazataikat a testület jelöltjeire adják le.

A kompromisszumos tárgyalások a Kereskedelmi Csarnok vezetősége és a Reformpárt között eltartottak késő estig, minden eredmény nélkül. Így a Kereskedelmi Csarnok vezetősége saját listát állított fel és kéri mindazon kereskedőket, kik a félszázados intézmény intencióját követni akarják, hogy ezen listával, törlés nélkül szavazzanak.

Rendes tagok:

Andrényi Gusztáv
Breider Armin
Brüder Jenő
Diósi Lajos
Hofbauer Pál
Hoványi Géza dr.
Huzella Gyula
Lövenstein Zsigmond
Markovits Sámuel
Markovits József dr.
Popper Akos dr.
Schwarcz Antal
Schönberger Armin
Ullman Sándor
Weisz Mór

Póttagok: Csatáti József, Czillér Imre,
Flegman Armin, ifj. Popper József, Rákos Vilmos,
Reichard Rezső, Rosenberg Izsó, Schönfeld Lajos.

Nagy család a város pénztáránál.

25.000 koronát jogtalanul vettek fel a városi pénztárból.

Nagyvárad városának ismét kínos szenzációja van. A tanács tagjai már napok óta tudták, hogy baj van a városi pénztárban, de a főszámvevő tegnap állapította meg, hogy nagyobb szabású csalást követett el a városi számvevőség a városi pénztár, illetve a felelős tisztviselők kárára. Eddig mintegy 25.000 koronáról van szó.

Ez az eset is a városnál szokásos »uzus« folytán következett be, amint hogy a korábbi városi panamánál is az uzusra hivatkoztak.

Ilyen uzus volt a városi pénztárnál az, hogy idegenek nyugtájára igen sokszor a kebelbeli, a számvevőség kötelekébe tartozó tisztviselő vette fel a megfelelő összeget, azzal a kifogással, hogy az illetőt megbíatta a nyugta tulajdonosa.

Most nagyon megbosszulta magát ez az uzus, amelynek párját nem találni egyetlen más pénztárnál se.

Amint tegnap a városházán híre futott a nagymérvű csalásnak, nagy ribillió keletkezett.

A szenzációs ügyre véletlenül jött rá a főszámvevő.

A temesvári hadtestparancsnokság még az év május havában beküldött Nagyvárad városának 1509 koronát, de azt nem jelölte meg, hogy minő célra küldte a pénzt. Egyelőre letétbe helyezték a pénzt s felvilágosításért megkeresték a temesvári hadtestparancsnokságot, ahonnan csakhamar megjött a válasz, hogy a kaszárnyák vízdíjára küldte a pénzt.

Szabályszerűen kiutalták a letétből az összeget, hogy beutalják a vízvezetési alap javára.

Hogy ez utóbbi megtörtént-e, senki sem ellenőrizte.

Ezelőtt mintegy hónappal Szűts Géza főszámvevő vizsgálta a letétek bejegyzését s midőn látta, hogy a hadtestparancsnokság által küldött összeg ki lett utalva a vízvezetési alapra, utána nézett, hogy szabályszerűen történt-e az összeg beutalása. Meglepetve tapasztalta azonban, hogy az 1509 koronának nyoma sincs a vízdíj alapnál. A beutalás nem történt meg.

Utána néztek a dolognak s kitűnt, hogy az összeget Dettrich Tibor számvevőségi szakdíj-nok felvette a városi pénztárból, ahelyett, hogy beutalták volna a vízvezetési alap javára.

Dettrich Tibor beismerte a pénz felvételét, de mivel visszatizette az összeget s becsület-szavára fogadta, hogy más hasonló dolgot nem követett el s nem is fog a jövőben elkövetni, egyszerűen napirendre tértek a dolog felett s továbbra is meghagyták állásában.

Bántja az önértet.

Néhány nap múlva azonban Dettrich Tibor azzal állt ott elő, hogy a dolog nagyon bántja

s ezért nem maradhat hivatalában. Elmege máshova jobb szerencsét próbálni.

A bejelentést tudomásul vették s szabályszerűen felmentette a tanács állásától.

Dettrich el is hagyta csakhamar Nagyváradot. Azóta nem is hallottak hírt róla.

A többi bűnök.

Szűcs Géza azonban tovább kutatott, mert különösnek tetszett előtte Dettrich hirtelen távozása.

Igy jött rá, hogy a Kemény Béla mérnök részére kiutalt 5000 koronát kétszer fizette ki a városi pénztár.

Majd a Schvarcz és Ullman vaskereskedő cég nagyobb összegű nyugtái több ízben kétszer lettek felvéve a városi pénztárból; Rendes Vilmos építész nevére szintén kétszer fizettek ki egyes nyugtákat s mindezen összegeket másodszer Dettrich Tibor vette fel a pénztárból.

Igy mintegy 25000 korona összeg jogtalan felvételét állapította meg a főszámvevő.

Fegyelmi és felfüggesztés.

A megdöbbentő felfedezésről a főszámvevő azonnal jelentést tett a polgármesternek, aki azonnal, még tegnap délelőtti rendkívüli tanácsülést hívott össze. A szenzációs esetet közölte a városi tanács tagjaival.

Rövid tanácskozás után a tanács család és okirat hamisítás címén megtette a feljelentést a rendőrségen s utasította dr. Thury László városi főügyészt, hogy a pénztár személyzetét, nevezetesen Papolczy Ferenc pénztárnok, Klemens Péter pénztári ellenőr és Andriška József számtiszt, volt helyettes ellenőr minden vagyonára vezessen biztosítási végrehajtást. A polgármester pedig mindhárom ellen elrendelte a fegyelmit megelőző vizsgálatot; Budaházy Kálmán könyvvezetőt pedig állásától felfüggesztette s a vizsgálatot ellene is elrendelte.

Hogy történt a család?

A kifizetett nyugták a szabályok szerint a könyvvezetőhöz kerülnek felkönyvelés végett.

Hogy ezek a nyugták miként kerülhettek Dettrich kezébe, holott azokat Budaházy Kálmán könyvvezetőnek el kellett volna könyvelni s zár alatt őrizni.

Dettrich Tibor a már kifizetett nyugták alsó szélén levő pénztári tételszámot egyszerűen levágta, a régi dátumot pedig kivakarta és újabb dátumot írt helyére. Ezután mint aki jól végezte a dolgát, benyújtotta a pénztárba kifizetés végett azzal, hogy öt biztáki meg a pénz felvételével, mert nem akartak sokáig várakozni a pénztár előtt.

A vizsgálat megállapította azt a vakmerő tényt is, hogy Dettrich mindjárt szolgálatának negyedik napján követte el az első csalást; ugyanis ez évi május 15-én lépett a város szol-

Weiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyvárad-i temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu párlfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Weiszlovits Lajos.**

gálatába s már május 19 én megkezdte bűnös manipulációt.

Dettrich levele.

Mindjárt a vizsgálat elején annak a megállapítására törekedtek, hogy van-e Dettrichnek bűntársa s Budaházy Kálmán könyvvezető ellen merült fel erős gyanu, hogy legalábbis tudott a csalásról, mert nagyon rejtélyes, hogy másként hogy juthatott volna Dettrich a már kifizetett nyugtákhöz.

Megerősítette a gyanut egy express levél, amelyet Dettrich küldött Tápioszeléről a városházára s melyben azt írja, hogy Budaházy az oka a dolognak.

Hogy azonban való e a levél tartalma vagy csak félrevezetésül írta, azt a vizsgálat van hivatva kideríteni.

A vizsgálat.

A rendőrség azonnal megindította a vizsgálatot.

Első sorban Budaházy Kálmán könyvelőt hallgatta ki Jánossy Gyula főkapitányhelyettes. Délig nem fejezte be a kihallgatást s egyelőre felügyelet alatt tartották a szomszédos hivatali helyiségben. Mint értesülünk, tagadja, hogy egyáltalán tudomása lett volna Dettrich bűnös üzemleiről.

A délután nagyrészt Szűcs Géza főszámvévő kihallgatása vette igénybe.

Egyidejűleg jelentést tett a rendőrség a kir. ügyészséghez, ahonnan kiadták Dettrich ellen a köröző levelet és az elfogatási parancsot. A rendőrség pedig táviratot küldött Tápioszelére, hogy információt nyerjen Dettrich ott tartózkodásáról. A késő esti órákig nem jött értesítés. Este a kihallgatások alapján Budaházy Kálmánt előzetes letartóztatásba helyezte Jánossy Gyula főkapitányhelyettes.

A vigélet vége.

Dettrich Tibor május 15-én került a városhoz, mint számvévő szakdíjnok s rövid időre tb. számtiszté neveztetett ki. Még fiatal ember, szereti a zajos, vidám életet s egész nagy ur életet élt, d. cára, hogy alig pár korona volt a napidíja. Ejjeleket átmulatott s szórta a pénzt. Senki nem tudta, de nem is kutatta, hogy honnét szerzi a pezsgős murik költségeit.

A nyár folyamán gyakran kirándult a közeli fürdőökre s ilyenkor hajnalig várakoztatta a bérkocsit és rendszerint 50 koronással fizette meg az éjszakai várakozást. Sűrűn fordult meg, egyik közeli faluban is, ahova állítólag gyöngédebb érzelmek vonzották s ilyenkor is ötvenes volt a bérkocsis díja.

Most már vége a bűnös aranyéletnek.

A főpénztárnok védekezése.

Papolczy Ferenc városi főpénztárnok, s fegyelmi vizsgálaton kívül, anyagilag súlyosan van érdekelve, mert ő felelős első sorban a csalárd uton felvett nagy összegért.

Papolczy azzal védekezik, hogy óriási munkája közben nem emlékezhet arra, hogy a nyugtát már egyszer kifizette. Különben is a kérdéses nyugták először abban az időben lettek kifizetve, mikor ő szabadságon volt, tehát

nem is emlékezhetett azok már egyszeri kifizetésére. Hogy belső ember vette fel az összegeket, ez régi uzus volt, mert tényleg előfordult, hogy az illető megunta a tömegben a hosszabb várakozást s megbizta egyik, vagy másik tisztviselőt a pénz felvételével.

Klemens Péter szintén azzal védekezik, hogy nagy eloglaltsága mellett nem is tarthatja számon, hogy mely nyugták kerültek kifizetésre. Kötelességét mindig pontosan teljesítette, de ilyen raffinériával végrehajtott csalás ellen nem tud védekezni.

Andriška József számtisztet azért terheli a felelősség, mert a hamisított nyugták egyrészt az időben fizette ki a pénztár, amely időben ő helyettesítette a pénztári ellenőrt.

Az ellenők elrendelt fegyelmi vizsgálatot megelőző vizsgálat során derül ki, hogy mennyiben terheli őket mulasztás vagy hanyagság.

Simonyi obester lakása Nagyváradon.

Ki építette a Körözs-kaszárnyát?

Biharvámegye törvényhatósága hosszú parlagon hevertetés után az év elején elhatározta, hogy a Körözs-kaszárnyát értékesíteni fogja. Mikor Nagyvárad városa tudomást szerzett róla, nyomban tárgyalásokat kezdett a vármegyével az értékes telekre és felajánlott kilencvenezer koronát.

A vármegye nem fogadta el az ajánlatot és nyilvános árverésre bocsátja a telket. Az árverés ideje már ki is van tűzve.

Nagyvárad városa mikor megkapta az árverési hirdetményt, mindenáron megakart akadályozni az árverést. A tanácsban megállapították, hogy a vármegyének tulajdonképpen nincs is jogában eladni a kaszárnyát, mert az a kaszárnya a katonai beszállásolási alapból épült.

A vármegyén mosolyogva fogadták a turcsa átiratot és annak rendje s módja szerint kiadták az illető referensnek. Az árverési hirdetményt azért korántsem vonták vissza, mert a város átirata minden alapot nélkülöz.

Utána jártunk a dolognak és a kaszárnyáról, mely eddig egyáltalán nem vonta magára senki figyelmét a következőket tudtuk meg.

A kaszárnyának igen érdekes multja van. Ez az épület tömb azok közé tartozik, amelyek a nagyvárad történelmi nevezetességei között foglalnak helyet. Első sorban is a kaszárnya eredetileg nem is kaszárnyának készült. Azt Mária Terézia építette és pedig kedvenc ezredesének Simonyi obesternek. Simonyinak kedves és kényelmes lakása volt az épület, melytől valószínűleg a halál váltotta meg.

Simonyi halála után az épület gróf Kornis Gáspár tulajdona lett, hogy milyen uton-módon azt nem tudjuk, de ez felesleges is.

Gróf Kornis Gáspártól a vármegye 1794-ben vásárolta meg az épületet 8000 Rehnus forintért. Ekkor lett aztán a magánlakásból kaszárnya, mely a mai napig állandóan a vármegye tulajdonát képezi. A vármegye nem ziv-en bajlódott a kaszárnyával, mert 1895-96-ban

meg is akart szabadulni tőle és felajánlotta a városnak.

A város a kaszárnya ellenében a vármegye külterületén lévő huszárokat kötelei lett volna Nagyváradon elhelyezni.

A tárgyalások tartama alatt azonban a kincstárral kötött szerződések alapján a város felépítette a kaszárnyákat és a vármegyéből bejöttek a huszárok. A tárgyalások ezután abba maradtak és a kaszárnya tovább is a vármegye tulajdonában maradt. Ha akkor a város nem hagyta volna félbe a tárgyalásokat, minden pénz nélkül megszerezhetné volna az épületet. Most már azonban késő. Az árverést megakadályozni nem lehet s a jövő héten megütik a dobót Simonyi obester régi híres lakása felett.

FLEGMAN

új áruházát megnyitotta,

melynek megtekintésére a n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

Legjobb minőségű
valódi amerikai cipők
REICHARD áruháza
cégnél kaphatók.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagyvárad,
Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba,
az Orsolya zárda templomával szemben.

Béke van Krétán. Görögország az utóbbi időben egészen passzív viselkedik Krétán, aminek az lett a következménye, hogy a

Reggelizés előtt félpohár
Schmidthauer-fele
Használata valódi áldás gyomorba-
josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbehozza
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

török birodalomban megszünt a görögellenes bojkott. Politikai körökben úgy tudják, hogy Törökország és Görögország között Krétát illetőleg, megegyezés jött létre.

UJDONSÁGOK.

Budapesti krónika.

Budapest, 1911. nov. 18.

Kirakatverseny volt e héten,
S eképen
Mégint lesz pár napig miről mesélni.
Szó, ami szó, a derék pultosok,
Már tudniillik a boltosok —
Olyan fűrgék
Valának, mint az ürgék;
Három napig nem ettek,
S magukért szörnyűmód kitétek —
S mégis, hogy tulószinte legyen versem
A várva-várt kirakatverseny
Bár az idén még nem fagyott
Totál-befagyott!

Hogy ily blamázs többé ne érje Pestet
A rendezőség (szivelleje meg eztet)
Rendeztesen oly kirakatokat,
Hol csupán helyi ritkaságokat,
Lehet majd látni.
Hogy példákkal próbáljam illusztrálni:
Egy olyan fővárosi háziurt,
Aki a házbérszóhoz sohse nyult;
Egy olyan pesti partajt, aki dőrön
Fizetve házbéret, nem maradt — pőrén...!
Egy olyan tejkereskedőt,
Aki nem ismer — tejkeresztelet;
Egy olyan kedves, jóra való péket,
Aki süt »szemmel látható« zsemlyéket;
Egy olyan rendőrt, aki nem goromba;
Egy olyan kalauzt, aki megmondja
Ha utazol
(Feltéve, hogy egy napig nem kell állnod)
Hol kell leszállnod?!
És így tovább és így tovább!
S ha majd ily nem álmódott csodát
Lehet lesz látni Pesten:
Akkor legyen kirakatverseny.
És akkor, kérem
Higgyék el nekem
Bár hogy fog fagyni
E kirakatverseny nem fog — befagyni...!
—liga.

* **Erzsébetnap.** Valamikor más hangulatban ünnepeltük Erzsébet napját. Ma boldogult emlékeztető Erzsébet királynéak nevenapján felujulnak a sebek és fájó szívek gondolkunk vissza a mi jó királynéinkra, akit oly kegyetlen módon szakítottak el tőlünk. Ezelőtt örömnapp volt ez, most pedig a fájdalom, az emlékezés, a kegyelet ünnepe. A templomokban Erzsébet királyné lelkiüdvéért tegnap gyászistentiszteletet tartottak, az iskolák pedig kegyeletos ünnepélyvel adóztak a királyné emlékének.

* **Szentségimádás a váravelencei templomban.** Az oltáregyesület, mely az egyes plébánia templomokban felváltva szokta minden vasárnap a szentségimádást tartani, ma a váravelencei plébánia templomban fogja a szokásos szentségimádást végezni. Ez alkalommal az Oltáriszentség egész nap ki lesz téve a templomban nyilvános imádásra.

* **Vetítőestély a Katolikus Körben.** A Katolikus Kör legközelebbi vetítőestélye kedden, folyó hó 21-én este fél hat órakor lesz. Ez alkalommal *Norvégia* gyönyörű szép, vadregényes vidéke kerül bemutatásra szebbnél-szebb színes képekben. Az előadást dr. *Pataky Arnold* theologiai tanár fogja tartani, aki a nyáron maga is bejárta Norvégia csodás szépségű helyeit.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter *Szjamszky Gyula* nagyenyedi kir. országos fegyvertészeti tisztii irnokot a nagyvárad kir. törvényszéki togházhoz felügyelővé nevezte ki.

* **A fürdői vasutak menetrendje.** A fürdői vasutak menetrendjének megállapítása tárgyában tegnap tartották meg a pályaudvaron az értekezletet. Megjelentek *Jármay Béla* üzletvezető, *Rimler Károly*, *Fráter Barnabás*, *Hoványi Géza*, *Nagy Márton*, *Gerő Armin*, *Papp János*, *Butyka Lajos*, *Rács István*. Továbbá a két fürdő bérlője. Az értekezleten megállapították, hogy a fürdői vonatok menetrendje csaknem úgy marad meg, mint eddig volt. Új vonatot fognak beállítani vasár- és ünnepnap délelőtt fél 12 és 12 óra között. Ezen kívül délután 10 perccel később fognak indulni a 2 és fél 3-as vonatok. Az öt órás vonat 10 perccel korábban indul és a Püspök-fürdőben marad, honnan fél 8 órakor jön jön vissza.

* **Burg Károly szerelmi regénye.** A hivatalos lap tegnapi számának nem hivatalos részében *Ferdinánd Károly* főherceg szerelmi regényére vonatkozólag az alábbi közlemény jelent meg:

»Vett értesülés szerint *Ferdinánd Károly* főherceg ur 6 cs. és kir. fensége rövid idővel ezelőtt a külföldön legfelső engedelem nélkül házasságot kötött, miért is O császári és apostoli királyi fensége 6 cs. és királyi fenségének kérelmére legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy főhercegi címéről és rangjáról, nemkülönbben a hadseregben viselt állásáról lemondhasson. A lemondó ezután a Burg *Ferdinánd* nevet fogja viselni.«

A *Meraner Ztg.*, — mint Bécsből táviratozzák — azt a hírt közli, hogy *Burg Károly* már három év előtt vette nőül *Drezdában Czuber Bertát* s hogy a házasságból már két gyermek is származott.

* **Templomszentelés karhatalommal.** *Báródbesznyeu* egy idő óta a g. kath. hívek egyre-másra hagyják el egyházukat és új egyházat alapítanak, baptistákká lesznek. A kilépett hívek e hó 21-ére tervezik templomuk felszentelését, melyet megfelelő ünnepségek keretében akarják keresztülvinni. A baptisták szervezkedését nem jó szemmel nézik az egyházukhoz hű hívek és megakarják akadályozni a templomszentelést. A baptisták attól félnek, hogy az ellenfelek meglövjék verni őket, ezért tegnap az élesdi főszolgabíróhoz fordultak, hogy a templomszentelésre rendeljen ki karhatalmat.

* **Esküvő.** *Boglucz László* kir. törvényszéki jegyző tegnap délután esküdtött örök hűséget *Sass Erzsikének*, özv. *Sass Lászlóné* bájos leányának, a váravelencei plébánia templomban.

* **A milliomos nő bőkezősége.** Hirt adtak a lapok arról, hogy *Aradon Fischer Eliz* nevű milliomos asszonynak az életé e tört egy bünszövetkezet. A gyilkossági tervet meghíusították. *Grosán Tivadar*, aradi közműves, aki a cselédelhelyező intézetben a három merénylő beszélgetését kihallgatta, följelentést tett, mire a három jómadarat letartóztatják. *Aradról* azt táviratozták, hogy a három gonosztevő a vizsgálóbíró előtt bevallott mindent, mire vizsgálati fogságba helyezték őket. Bizonyos tehát, hogy a milliomos *Fischer Eliz* életét *Grosán Tivadar* mentette meg. A milliomos asszony ilőnek találta, hogy életmentőjét megjutalmazza. Bőkezű is volt. Mert életmentőjének 5 azaz öt koronát adott jutalmul.

* **Behasították a koponyáját.** *Elesd*-ről jelenti tudósítónk, hogy tegnap véres kiemenetű mulatozás történt *Weinberger Mór* vendéglőjében. A vendéglőben *Stefán János*, *Papp Flóra*, *Furkus János* és *Pulán Stefán* alsólugosi lakosok bort rendelték közösen, amit meg is ittak közösen. Mikor fizetésre került a sor *Pulán Stefán* és *Papp Flóra* nem akartak fizetni. Ez annyira felháborította *Furkus Jánost*, hogy botot ragadt és azzal *Pulán Stefánt* úgy verte fejbe, hogy ennek a koponyája megrepedt.

* **Vörheny Szászfalván.** *Elesdi* tudósítónk jelenti, hogy Szászfalva községében a vörheny járványszerűleg lépett fel. A ragálynak eddig három halottja van. Az óvintézkedéseket foganatosították.

* **Automobil veszedelem Élesden.** Az egész vármegye területén legtöbbet szenvednek az automobiloktól az élesdi járás községei, melyeken keresztül, vagy mellettük vezet el a kolozsvári országút, ezen az uton napirenden van az elgázolás. Legutóbb csütörtökön egy bivaly fogat találkozott egy száguldó automobilal, mely elől úgy tudott kitérni a bivalyok vezetője, hogy az állatokat belevezette az árokba. A szerencsétlen vezető a kalapját az utközepéa leejtette és ezért akart visszamenni. Mikor azonban az ut közepére ért az autó oly erősen dobta el, hogy az árokba, a bivalyok mellé esett és ott szidia az auto fel-találóját. Szeptemberben pedig *Bárczy Imre* főszolgabírónak volt ilyen autó kalandja. A főszolgabíró hivatalos kiküldetésből *Tötsről* jött haza kocsijával, mikor egy hirtelen fordulónál egy örült sebességgel robogó autó száguldott feléje. A főszolgabíró úgy menekült meg, hogy kiugrott a kocsiból. A következő percben a lovak megbokrosodtak és a kocsit az árokba borították a kocsisra. Az autó tovább száguldott. A főszolgabíró táviratilag értesítette a csendőrségeket, melyek az autót fel-találták. Ekkor kiderült, hogy a veszedelmes gép gróf *Csáky Gézáé*, aki maga vezette a gépet. A gróf ellen megindították az eljárást és tegnap ítékezett benne dr. *Mariay Barna* szolgabíró, aki a gróft 200 korona pénzbüntetésre és az okozott károk megtérítésére ítélte.

* **A pénztézeti orsz szövetség gyűlése.** A magyarországi pénztézeti országos szövetségének biharmegyei körzete folyó évi december hó 3-án, délelőtt 10 órakor tartja Nagyváradon, a Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében közgyűlését, melynek tárgysorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó. Tartja: Dr. *Hoványi Géza* orsz. képviselő, a bizottság elnöke.
2. *Mándy Lajos*, ny. min. tanácsos, a Szövetség elnökének válasza.
3. Titkári jelentés. Előterjeszti: Dr. *Adorján Armin*, a biharmegyei bizottság titkára.
4. Az árurak ári üzletről. Előadó: *Kornstein Herman*, a Szövetség levelező tagja, a Gazdasági Takarékpénztár (Nagyszalontán) vezérigazgatója.
5. A pénztézeti és a jótékonyk. Előadó: Dr. *Kenéz-Kuránder Ede*, a Szövetség lev. tagja, a Magyar Bank R. T. vezérigazgatója.
6. A részvényársasági ellenőrzés szabályozása. Előadó: Dr. *Berényi Pál*, a Szövetség igazgatója.
7. A választói jog reformja és pénztézeti. Előadó: Dr. *Hoványi Géza* biz. elnök.
8. Indítványok. A közgyűlést a Pannoniában közös ebéd követi. Nagyvárad, 1911. november 15 én. Dr. *Hoványi Géza*, a bizottság elnöke, dr. *Adorján Armin*, a bizottság titkára.

x **Október havában** megjelenő magyar és német folyóiratok nagy választékban érkeztek. Kérjen mutatóványszámot. **Benkő Artur.** Telefon 870.

Dr. Leube német orvostanár írja: A klinikámon szerzett tapasztalatok szerint a természetes **Ferencz József**-késérőviz biztos székelést okoz és semmiféle kellemetlenséggel nem jár. Még oly esetekben is, amikor ingerlékeny belek mellett használták, a Ferencz József-víz fájdalom nélküli székletet idéz elő. Kapható gyógyszárakban és fűszerkereskedésekben. A Sztéküldési-Igazgatóság Budapesten.

x Itt a vadászat!! Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hird-tésektől, mert rendszeren ké-ő bájuk csak meg, ha ilyeneknek telülük. **Sauer**-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporárúda. Telephon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.

x Csillár és fémáru gyártási telep:
Nagyvárad Iroda s raktár Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3. Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; villamos motor, világítás; s csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF**. 33

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézete.
Üvegcsiszoló és tükör áruháza.
NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezések készítésére, művészies és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.
Telefon 1164.

Legolcsóbb forrás!

Divatos
kézimunkák
kézimunka anyagbeszerzéséhez
KEPES ETELKA
himző előnyomda üzlete
Kossuth Lajos-utcán,
hol monogramok, szines és fehérhimzés, fehérneműek, Zugblousok készítése a legszebben eszközöltetnek.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy **az őszi és téli szöveteim** megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.
Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég
Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.
Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.
Telefon 11-41. Telefon 11-41

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, Bövli árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az elismert olcsó áron szerezhethet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.
Figyeljünk a czégre

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.
Kiváló jószágú modern és izlése kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fenntartani. A legdívatosabb és legegyszerűségeket

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.
Javítási munkák a legrovidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel **Óváry Testvérek kályhás iparosok** (Óváry Lajos utóda). Csengeri-utca 27. szám.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben, villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Rimanóczy műbutorgyár.

Állandó bútorkiállítás.
I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.
Saját készítményű moderna cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.
Raktár és iroda: Rákóczy-ut, saját ház.
TELEFON: 796.
Költségvetés díjtalan.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. l. em.

Kieszközöl törlesztéses és jelzálog kölcsönöket, Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSÓ KÖLCSÖNT folyósítat.

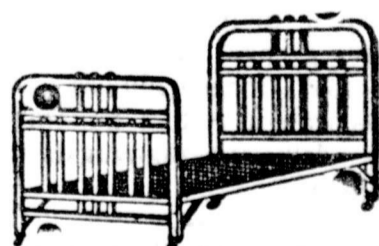
PÉNZ

Olcso tőketörlesztéses kölcsönöket
10-75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok örök árban való adás-vétel vagy bérletét a legsikeresebb eredménnyel közvetíti. Földbirtok parcellázását saját költségén elvállalja és financirozza.

Faludi Ignác utóda
BARNA ARTHUR
bankbizományi és ingatlan forgalmi irodája
NAGYVÁRAD, MÉSZÁROS-UTCZA 2-ik SZÁM.

Vas és rezbutor

gyári raktári

Székényág 3 matracca 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 4 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap d. u.: Cornevillei harangok, este: A csikós.
Hétfő: S-villai borbély.
Kedd: Faust.
Szerda: Rigolettó.
Csütörtök: Hamlet.
Péntek: Eszmadta.
Szombat: Hamlet.
Vasárnap délután: Ezred apja, este: Artatlan Zuzsi.

Operaelőadások a színházban.

(Sevillai borbély. — Faust. — Rigolettó.)

Tegnap este a gyorsvonattal megérkezett Nagyváradra lovag Ferrati és az ő jeles staggione-társulata, amelynek az érkezését Nagyvárad zenekedvelő közönsége bizonyára élénk érdeklődéssel várta. A kiűnő olasz társulat ma reggel megkezdi a próbákat, hogy a színház együttesével teljesen előkészülve kezdje meg az operaelőadások sorozatát.

Az első operaelőadás hétfőn este lesz. Rossini gyönyörű zenei alkotása, a Sevillai borbély kerül színre, a főszerepekben természetesen a staggione tagjaival, de részt vesznek az előadásban a mi énekeseink is. Kedden Gounod örökszép munkája, Faust kerül előadásra, szerdán pedig az olasz társulat bucsuzóul Rigolettó-t játssza el.

A staggione eme három előadásra szerződött, de nem lehetetlen, hogy vendégszereplésüket, amely előreláthatólag zajos sikerek mellett fog lezajlani, megtoldják még egy estével. Az operaelőadásokat teljes bérletszűnetben tartják, de a rendes helyárak mellett.

Mai előadások. Ma délután az idei szezon legszebb sikerű reprizét, a Cornevillei harangokat mutatja be a társulat. Ma este népszinmű előadás lesz a színházban: a régi népszinmű irodalom legértékesebb, örökbecsű alkotását, a Csikóst elevenítik fel egészen új, kiűnő szereposztásban.

Hamlet. A Szigligeti színház csütörtökön szenzációs repriz-előadást tart Schakspera legremekesebb klasszikus tragédiája, Hamlet dán királyfi története hosszú pihenő után újra színpadra jut a nagyváradai színpadon.

TÁVIRATOK.

Földrengés Nagyszebenben.

Nagyszeben, nov. 18.

Tegnap délután 5 órakor itt és a környéken két gyenge földlökés volt érezhető. A föld megmozdulása majdnem függőleges irányú volt, a hullámvás pedig kissé délkelet-északnyugati irányban volt érezhető.

Az olasz-török háború.

Berlin, nov. 18.

Az érdekelt nagyhatalmak biztosították a portát, hogy az olasz flotta ez idő szerint nem fog a Dardanellákban ellenségesen fellépni.

Tripoliszból jelentik: Az olasz balszárny a múlt héten négy kilométerre nyomult előre, de ezt a terelényt vasárnap délután visszahódították a törökök.

Heves ütközet volt a balszárnyon. Az olasz védősereg körülbelül 300 méter területen védtelenül hagyta a földcsáncokat s itt tört be az arab sereg. Az oázisok és ciszternák fedezete alatt észrevétlenül közeledett az olasz harcponthoz, átvágta azt és hátulról támadta meg az olaszokat, akiknek menekülniök kellett.

Róma, november 18.

A popolo Romana közli, hogy Lemnos és Rhodos között olasz ágyunaszádok tényleg elszakították a kábelösszeköttetést s ezután a két sziget megszállásának kell következnie, ami előfeltétele a siriai kikötővárosok blokkolásának.

A Messagero értesülése szerint, az olasz hadihajók a siriai partvidék közelében cirkálnak, hogy nyomatékot adjanak a hatalmak konstantinápolyi diplomáciai lépésének, amelylyel Törökországot békére akarják hangolni.

Róma, november 18.

Tegnap este több önkéntes aviatikus elindult Kyrenaikába. A lakosság nagy ovációban részesítette az aviatikusokat.

IRODALOM.

A Vasárnapi Ujság november 19-iki száma a Halászbástya, a Matyástemplom s több más nagyszámú épület alkotóját, Schulek Frigyes tünneplő, hetvenedik születésnapjának betöltése alkalmából, Eber László cikkével s sok szép képpel. Másik feltűnést keltő képsorozat Izabella főhercegnő fölvetélei a merőkövesdi matyó lakodalomról. A többi képek a legutóbbi napok egyéb érdekességeit mutatják be: a színházak újdonságait Alexander Bernát cikkével, Jávor Pál talfestményeit a két utcai elemi iskolán, a virág kiállítás stb. Szépirodalmi olvasmányok: Kaffka Margit regénye, Balla Ignác novellája, Kun József és Duttka Akos versei, Atherton angolból fordított regénye. Egyéb közlemények: Prodán aviatikus repülése, Arany János passzusa, Richepin, a Budapestre jövő francia költő arcképe, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre öt korona.

TANÜGY.

Ipari továbbképző tanfolyamok. A m. kir. Technológiai Iparmuzium a kereskedelmi miniszter megbízásából december 1-től március 15-ig a következő tanfolyamokat szervezi: 1. Szobafestők, cégtestők és mázolóknak tanfolyama vezetője Kovács László polgári iskolai tanítvány. 2. Lokomobil és cseplőgépekkel tanfolyama vezetője Varga Ferenc gépészmérnök. Egy-egy tanfolyamra csak 20 hallgató vétetik fel. A jelentkezések alulírott nán november 25-ig eszközölhetők. Nagyvárad 1911. november hó. Szűts István, ipariskolai igazgató.

EGYESÜLETEK.

A nőegylet tea estélye. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet tolyó hó 23-án este 5 órakor a Kereskedelmi Csarnok nagytermében tea estélyt rendez, mely alkalommal városunk minden hölgyi izletes teával és süteménnyel látják el a közönséget. Az estély táncokkal lesz egybekötve, a zenét egyik elsőrendű zenekar szolgáltatja. Az egyület elnöksége felkéri a közönséget, hogy a jótékony cél érdekében menő nagyobb számban megjelenjen szíveskedjék.

SPORT.

A mai football mérkőzés. A nagyváradon szerepelt idegen football csapatok között klasszis tekintetében kétségrenél első helyen áll a K. K. A. S. football csapata, amely ma vasárnap délután fog játszani a N. A. C. labdarugóival. Ez a mérkőzés tehát az eddigiek között a legérdekesebb lesz, mert eddig itt még nem látott fejlett stílusban fogja szemléltetni a népszerű football játékot. A kolozsvári csapat ma délelőtt érkezik meg s fogadására a N. A. C. tagjai megjelennek a pályaudvaron. A rendkívüli érdekesnek ígérkező mérkőzés, melyre a mieink nagy lelkesedéssel készülnek, délután pont fél 3 órakor kezdődik a Rhédey kerti Sporttéren. Előzőleg az ifjúsági csapatok játszanak.

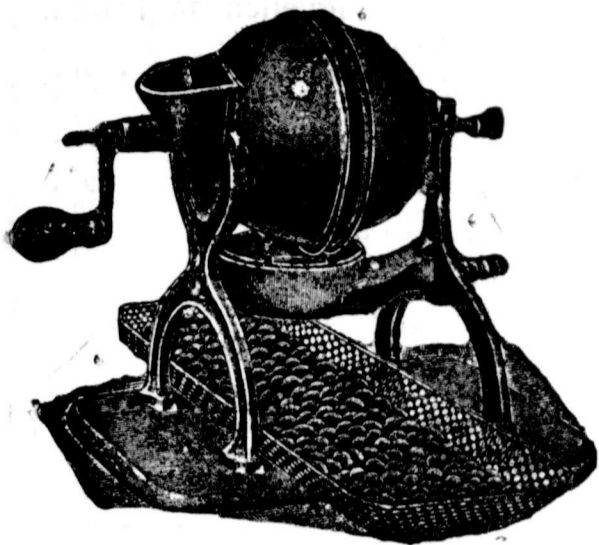
Igazságszolgáltatás.

§ A pénzvarázsoló cigányasszony. Edekes bűnügyben tárgyalt ma a kir. törvényszék büntető tanácsa. A eset hősei Kanalas Virág egy cigányasszony és Domján József, akivel vadházasságban él. Ezek, illetve a bűntény, csak Kanalas Virágra bizonyult be, agyafurt módon használták ki egy szegény talusi asszony hiszékenységét. Ez év szeptember 25-én Inánd községben ez a Kanalas Virág beállított Blaszovits Mitrunéhoz, akinek kártyát vetett és elhitette vele, hogy a kertjében óriási mennyiségű pénz van elásva. Az ő hatalmában állt ezt a kincset felfedezni és ő hamarosan a kicsi birtokába juttatja az asszonyt, illő pénzösszeget fizet neki. Ilyen módon több mint 600 koronát csalt ki az asszonytól. Azután a kertben megmutatta a helyet, ahol a pénz el van asva. Akkor mindjárt találtak is 5 koronát, de a cigányasszony azt mondta, hogy a többi csak éjtékor kaphatják meg. Blaszovits Mitruné hűségesen várt, azonban nagy lett a csalódása, mikor a kijelölt helyen egyetlen egy fillért sem talált; a cigányok természetesen még idejében ellillantak az asszonytól kicsalt pénzzel együtt. Az észretért asszony, akit minden vagyonából kifosztottak, most feljelentést tett a csendőrségen, akik a két cigányt hamarosan elfogták. Ma volt ez ügyben a tárgyalás a kir. törvényszék büntető tanácsa előtt. A törvényszék Kanalas Virágot egy évi börtönrre, 20 korona pénzbüntetésre, valamint 532 korona kártérítésre ítélte. Domján Józsefet azonban bizonyíték híján felmentette.

Az aradi főkapitány sajtópöre.

Sarlot Domokos Aradi rendőrfőkapitány sajtópert indított három újságíró névszerint Zima Tibor, Zeiner Miksa és Károly József ellen, akik a képviselőválasztás alkalmában súlyos kritikában részesítették az aradi rendőrséget. A főkapitány magára nézve sértőnek találta a cikkeket és ezért sajtó útján elkövetett rágalmazás miatt tett feljelentést a szerzők ellen. E hó 17 és 18-ra volt kitűzve az esködszéki tárgyalás, azonban a tegnapi tárgyaláson sem Zima, sem Zeiner tárgyaláson nem jelentek meg és elmaradásukat kellőképpen igazolták, Károly József pedig a mai tárgyaláson a bizonyítás ki-gészítését kérte, amit a bíróság el is rendelt. Így a törvényszék a tárgyalást mind a három ügyben elnapolta.

NYILTTÉR.

Aszódi Mihály

Sas-palota Kossuth-utcai cukorka- és csemege nagyruházának :
jelentése
Karácsonyra
olcsó gyári árakkal,

mint tudnivaló dolog, Aszódi-cég országra ismert és egyik a legnagyobb, úgy árban, mint választékban mélyen tisztelt vevő közönség figyelmébe ajánlható cikkek: Szalon cukrok kilója 2 koronától. Mesés csillár-dolgok 6 fillértől. Csokoládé alakok 6 fillértől. Megehető finom karamellek 2 fillértől. Diszdobozok, Bonbonok 50 fillértől. Remek játékok finom Bonbonok töltve 20 fillértől kezdve beszerezhetők.

Egyedüli lerakat. Gyermekek kedvence. Ezer és ezerféle díszdolgokkal rendelkezik

Gyermekek ajándékba kapnak egy karácsonyi szép krampuszt, meglepő érdekes.

Karácsonyfák eredeti behozatala, igen olcsó árak mellett.

Datolya, malaga, theakenyér, krach mandula, füge, olaszogyoró, prunella, dió, kókusz dió, halkonszervek, szardíniák, theák, eredeti angol rum stb.

igazán meglepő olcsó árak mellett szállít Vidéki csomagolás ingyen

Aszódi Mihály

trieszti kávé, thea közvetlen behozatali, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő Kossuth utca Sas palota

„Cukorka Király” Kert-utca.
Bethlehenben nincs szebb karácsony, mint Aszódinál Kossuth-u.
Telefon: Fő-üzlet 635. Fiók-üzlet 1016.

ELADÓ egy 15 változatú Zimmerman-féle
egészen új
HARMONIUM.

(Cim a kiadóhivatalban)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapesten

A gabonatözsden tegnap változatlan volt az irányzat. Készáruforgalom csupán ötezer métermázsá.

Határidők sárlata:

Apr. lisi buza (1912)	— —	11.78
Áprilisi rozs	— —	10.22
Októberi zab	— —	9.64
Áprilisi zab	— —	9.63
Májusi tengeri (1912)	— —	8.41
Októberi rozs	— —	9.69
Októberi buza	— —	11.95

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	848.50
Osztrák hitelrészvény	— —	651.25
Jelzálogbank	— —	483.—
Leszámlító és pénzváltó	— —	571.—
Salgótarjáni közsén	— —	675.—
Osztrák államvasut részvény	— —	719.—
Közuti vasut	— —	789.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA

Sal Ferencz-utca 13. sz.
alatt csinos 2 szobás alkóvos lakás mellékhelyiségekkel
azonnalra kiadó.

A világhírű

Málnási borviz

a legjobb és legolcsóbb, a legelőkelőbb orvosok által ajánlott természetes savanyú ásványvíz. A málnási borviz üdít, étvágyat gerjeszt és elősegíti az emésztést. Kitűnő hatású hűlés és köszvénynek valamint elkerülése a járványos betegségeknek. Ezen világhírű gyógyhatású ásványvíz kapható minden üzletben.

Főraktár: **Altmann és Társai**
bor és pálinka kereskedése Nagyvárad, Torna-u.
Telefon 1067.

Literje 24 fillér, 10 üveg megrendelésnél házhoz szállítjuk. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

NIGRIN
(Fernelendt)

Legjobb cipők krém
Mindenütt kapható!
A bécsi vadművész kiállításán arany éremmel kitüntetve

Szőlő-

oltványokat

szállít amerikai sima és gyökeres vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert

Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep

tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

MEDGYES, 30. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

TÁTRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

„Mesés”

cipők láthatók a

Moskovits anatómiai cipőgyár

Bémer-téri

fióküzletének kirakataiban.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévay-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfínomító	88 kr.	1 esomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 > francia szájviz	26 >	1 tégely Margit krém	40 >	1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 > 50 >
1 > száj szagtalanító	50 >	1 > Diana krém	65 >	1 valódi serte hajkefe	70 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >	1 drb Dianna szappan	66 >	1 dublé hajszkefe	20 >
8 > Thymol	20 >	1 dob Lickner puder	58 >	1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 > Stomatol	20 >	1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 körömkefe	05 >
1 > tégely Odontin fogpaszta	56 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 surolókefe óriási	20 >
1 drb Odontin betét	36 >	1 > Emke hajszez hajhullás ellen	1 frt — >	1 surolókefe kisebb	10 >
1 üveg Picavan	98 >	1 fekete champos	12 >	12 drb Royal angol cipő krém	96 >
1 üveg Bay Rum	36 >	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >	1 drb cipőcrém-kefe kenőköfélvel	70 >
1 > Jera violette brillantín	30 >	8 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > cipőfényesítő flakon	20 >
1 > francia Brillantín	15, 22, 36 >	1 > Kiehlhauser ibolya glycerin szappan	28 >	1 > Jurigatem Zomámé	80 >
1 > folyékony brillantín	50 >	1 > Speick szappan	28 >	1 máz vörös gumicső	60 >
1 > valódi dió olaj	16 >	1 > Windsor szappan	58 >	Egy negyed Ko Brunz watta	85 >
1 > > > kivonat	75 >	1 tubus kaloderma	28 >		
1 drb bajuszkefő	15, 20 85 >	1 > Beloderma kézfínomító	20 >		
		1 üvegtégely tejcrém	20 >		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkeik legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!

XXIX-ik magyar királyi

Jótekonyczélú államsorsjáték.

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonyczélú célokra fog fordítottatni. Ezen sorsjátéknak összesen 14885 nyereménye van, melyeknek összes értéke 475000 koronára rug készpénzben.

Főnyeremény 200.000 korona készpénzben.

Továbbá:

1 főnyeremény	30.000 K készp.	20 nyer. á 200 K	4.000 K készp.
1 >	20.000 >	40 >	6.000 >
1 >	10.000 >	100 >	10.000 >
1 >	5.000 >	200 >	10.000 >
5 nyer. á 1000 K	5.000 >	2500 >	50.000 >
5 > > 500 >	2.500 >	12000 >	120.000 >
10 > > 250 >	2.500 >	14885 nyeremény	összesen 475.000 K készp.

Huzás visszavonhatatlanul 1911. évi december hó 14-én.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapesten (Vám-palota) portómentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohányüzletben és váltó-üzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld.

A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

17482—1911.

Hirdetmény.

Nagyvárad város I-ső kerülete Olaszi város-részére vonatkozó — a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1911. évi országos beleg-ápolási pótdadó kivetési lajstrom az 1883. évi XLIV. tc. 18. §-a értelmében f. évi november hó 19—26 napján át nyolc napi közszemlére a városi adó-hivatal 21-ik számú szobájában azon figyelmeztetéssel tétetik ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előírt adót ott megtekinthetik s az elleni netáni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételenek napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt — a később benyújtott felebezés érdemi tárgyalás alá nem fogván vétetni — a városi adóhivatalnál írásban benyújthatják.

Nagyvárad, 1911. november hó 17-én.

Városi adóhivatal.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság, Nagyváradon.

Hirdetmény.

A «Gazdasági és Iparbank» nagyváradai részvénytársaság 1911. november 9-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy 2.100.000 korona részvénytőkéjét 1300 darab 700 korona névértékű új részvény kibocsátása által 3.010.000 koronára fel-emeli a következő módokat mellett:

1. A kibocsátandó 1300 drb. új részvényből a régi részvényeseknek 500 darab bocsátatik rendelkezésre akként hogy minden hat darab régi részvény alapján egy darab új részvény vehető át. Hányad-részvények nem adatnak ki, ha azonban oly részvény-birtokos, kinek hatnál kevesebb részvénye van, átvételi jogát gyakorolni kívánná úgy minden régi részvény után, egy, az átvételi jog gyakorlását tanúsító igazolvány adatik neki.

Ezen új kibocsátású részvények az 1912-ik év üzleteredményében a régi részvényekkel teljesen egyenlő mértékben részesednek.

2. A kibocsátási ár 800 korona, melyből 700

korona a részvénytőkét, 100 korona pedig a tartalékalapot illeti. Ezenfelül fizetendő a II. fokozatu bélyegilleték.

3. Az elővételi jog gyakorlásakor részvényenként 200 korona és a bélyegilleték fizetendő. A további befizetések egyszerre, vagy részletekben, de legkésőbb folyó év végéig teljesítendőek.

A teljesített befizetések után a befizetés napjától folyó év végéig 5 százalékos kamatot térítünk meg.

Felhívjuk ennél fogva mindazon részvényeseket, kik az újonnan kibocsátandó részvényekre az elővételi jogot gyakorolni kívánják, hogy részvényeiket 1911. december 10-éig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett mutassák be és az átveendő új részvényekre eső befizetéseket teljesítsék, mert ezen határidő letelte után az elővételi jog többé nem gyakorolható és az át nem vett részvények elhelyezése iránt az igazgatóság fog intézkedni.

Nagyvárad, 1911. november 9-én.

A Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság Igazgatósága.

Formára és tartósságra felülmulhatatlanok

a MOSKOVITS

anatomiai czipők.

Egységárak: 10, 13, 17 korona

Nagyvárad-i fióküzletek:

I. Kossuth-utca 5. Gyárépület.

II. Bémer-tér, Bazár-épület.

III. Zöldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa

czipő és csizmagyár részvénytársaság.

17483—17484—1911

Hirdetmény.

Nagyvárad város II-ik és III-ik kerületeire vonatkozó a — kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1911. évi fegyveradó kivétési lajstromok az 1883. évi XLIV. t. cz. 18. § a értelmében f. évi november hó 19—26 napjain át nyolc napi közszemlére a II-ik kerület Ujváros és Kül városra nézve, a városi adóhivatal 15 ik számú szobájában, — a III-ik kerület Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegyre nézve 26-ik számú szobájában azon figyelmeztetéssel tételnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előírt adót ott megtekinthetik s az elleni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adó-nemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt — a később benyújtott fellebbezés érdemi tárgyalás alá nem fogván vétetni — a kir. pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják.

Nagyvárad, 1911. november hó 17 én.

Városi adóhivatal.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szálítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Feldstrick Kálmán

könyvkötészete és dobozgyártása

Nagyvárad, Rákóczi-ut Moskovits-ház

A Széchenyi étteremmel szemben.

Készít mindennemű a szakmába vágó munkát a leggyorsabb és a legdiszesebb kivitelben.

Nagyvárad-város, Biharvármegye, Magy. kir. itélőtábla, a Nagyvárad és vidéki M. kir.

Adóhivatalok, M. kir. honvédbadapródiskola

és a megyei összes főszolgabírók és kör-

jegyzők szerződéses szállítója.

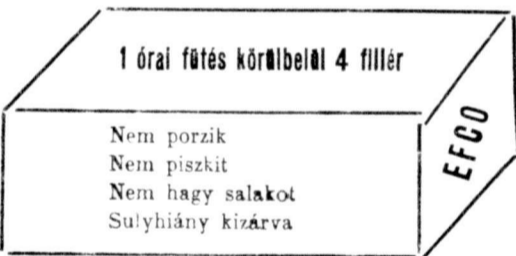
231

E F C O

Porosz-szalon készítettéglá

a legkiválóbb

fűtőanyag

100 darab házhoz szállítva

5 korona.

Kizárólagos képviselő

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81. sz.

Telefon 323.

Videki megrendelést pontosan eszközöl

KÖHÖGÉS

rekedség és hurut ellen nincs jobb a Réthy-fele pemetefü-cukorkáknál!

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a RÉTHY név.

1 doboz ára 60 fillér. — Mindenütt kapható.

Saját érdeke,

hogy lehetőleg összpontosítsa szükségleteinek beszerzését egy cégnél, mert ezton védi érdekeit legjobban.

- ELŐNYEI:
1. Nem kell ismeretlen cégekhez fordulnia.
 2. Nem lesznek szétágazó kötelezettségei.
 3. Állandó összeköttetésnél pontos és reális kiszolgálást biztosít magának.
 4. Állandó összeköttetésnél mindig vigyázni fog önt vevőjének megtartani.

Saját érdeke, hogy csak ismert, előkelő céget tiszteljen meg bizalmával.

Aufrecht és Goldschmied utóda

Elek és Társa r.-t.

Budapest, IV., Károly-körut 10. sz.

Kaphatók kényelmes havi lefizetésre, állandó összeköttetésnél folyószámlára is:

1. A magyar és német irodalom összes termékei.
 2. Képek.
 3. Böröndök és börönd-árak.
 4. Férfi fehérneműek.
 5. Látsővek.
 6. Fényképkészülékek, felszerelések.
 7. Vadászfegyverek, pisztolyok, flóbertek.
 8. Chinaezüstárak.
 9. Csillár- és petroleum-lámpák.
 10. Rézbutorok.
 11. Szőnyegek.
 12. Mindennemű hangszer.
- Tuloldali 12 osztályunk összes cikkei elsőrangú minőségűek és minden osztály cikkeiről külön kimerítő árjegyzékkel rendelkezünk és a kívánt árjegyzéket ingyen és bérmentve küldjük.
- Elvünk: Vevő körünk megtartása, pontos kiszolgálás méltányos árak révén.
- Minden felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Védjegy: „Horgony”.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényénél, oszúznál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerár az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A VILÁG LEGJOBB TEAI:

Az angol király szállítói.
Különlegesség:
„Kingdom Blend“
Az angol király five o'clock tea-ja.

UNITED KINGDOM
TEA COMPANY
LONDON EC

A valesi herceg szállítói.
Az „U. K.“ teak
módfelett kiadósak és
zamatosak.

Főraktár: Janky Antal utódánál.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek
Nagyvárad, Rakoci-ut. vaskereskedésében Minden vasárnap kirakat kiállítás.

Az Első Nagyvárad Mészhomokó Téglagyár Részvénytársaság árájánlata 1000 darabonként:

közönséges (falazati) téglák	35 — korona
homlokzati (vakolást nem igénylő) téglák	37 — korona

A mészhomokó téglák a művelt nyugati államoknak majdnem kizárólagos falépítési anyaga. Minden időben gyártható és olcsó téglák.

A homlokzati téglák a vakolást feleslegessé és így az építkezést még olcsóbbá teszi.

A minden újítással szemben élezhető idegenkedés leküzdésére álljanak itt a helybeli hivatalos szakkörök véleményei:

A téglák alakja szép és szabályos, élei és lapjai oly pontosan vannak megdolgozva, hogy azokkal igazsággal tökéletes falazatot lehet előállítani.

Teherbíróssága nemcsak megfelel a helybeli agyagtégla teherbírósságának, hanem azokat messze túlhaladja.

Az anyag megmunkálása kitűnő, mert szerkezetük egyenes, tömör és a legtöbb idegen anyagoktól teljesen ment.

A téglából készült falazat rendkívül szép és jó, csak arra kellene a közönséget kioktatni, hogy teljesen hig habarcsot használjon, miután a téglák a habarcs vizét gyorsan magába szívják és így ha a habarcs nem elég hig, akkor nem marad a habarcs megkeményedéséhez szükséges vízmennyiség benne. Súlyt kellene fektetni arra is, hogy a habarcs ne legyen vastagabb 5 milliméternél, ami költség kimérlésből rendkívül fontos.

A laikus rendszerint kifogásolja azt is, hogy a téglák homloklapjai nagyok simák és így nem tartják a vakolatot. A homloklapokat durvábra készíteni nem lehet a jelen gyártási mód mellett, de nem is szükséges, mert amint a Ritoók Zsigmond-utca meghosszabbításában most felépült háznál meggyőződtem, a vakolat kitűnően áll meg, ép úgy mint az agyagtéglából épült házaknál, csak hogy rá kellene mutatni arra, hogy a vakolandó falfelület előbb megnedvesítendő és csak 5 mm. vastag vakolatot szabad készíteni, ugyancsak hig habarcsból. Ez ismét rendkívül nagy megtakarítást jelent, mert agyagtéglánál a minimális vakolat 15 mm. szokott lenni.

Nagy előnye továbbá a mészhomokó téglának, hogy alig egytized százaléka törik, holott az agyagtéglánál a törés 5 százalék között váltakozik. Ennélfogva a falak túlnyomó részben egész téglából készíthetnek, ami azok teherbírósságát növeli.

Nagy fontossággal bír a mészhomokó téglák falazatának az az előnye, hogy igen gyorsan kiszárad és pedig nemcsak egészségi szempontból, hanem mivel a legtöbb esetben nincs módunkban a falazatot egy télen át kiszáradni hagyni, amint hogy azt minden épületnél tenni kellene.

Mindezeknél fogva én a mészhomokó téglák használatát csak a legmelegebben ajánlhatom.

Nagyvárad, 1911. október hó 27.

May Sándor s. k.

M. Kir. Államépítészeti hivatali
kir. főmérnök.

A fent előadottakkal szakértői szempontból részemről is teljesen egyet értek s a mészhomokó téglák kifogástalan jó építő anyagnak tartom.

Nagyvárad, 1911. október hó 28-án.

Kőszeghy József s. k.
városi főmérnök.

Az előbbiekben ismertetett szakvéleményt magamévé tekintem a gyártott téglák a követelményeknek megfelelően mindenben kifogástalannak találok. Ami a gyár berendezését illeti, az a modern technika jelen követelményeit mindenben kielégíti és az semmi kívánni valót nem hagy hátra. Azt a helyi gyártott gyártmányokkal szemben, tekintettel olcsóbb voltára is, a legszélesebb körben való felhasználásra a legmelegebben ajánlom.

Nagyvárad, 1911. október hó 28.

Pozsonyi László s. k.
Kir. Ipari főfelügyelő.